

MAATWERK VOOR MENS EN MILIEU

Summary

From the report "Maatwerk voor mens en milieu" of the Management of the Directorate for the Environment, the Pesticides Department, two interesting items are selected. Namely the policy dealing with methylbromide and the so-called "household pesticides".

Met een brief van 31 maart 1994 bood de Minister van VROM, J.G.M. Alders aan de voorzitter van de Tweede Kamer het rapport "Maatwerk voor mens en milieu" aan. De ondertitel luidt "Op weg naar een meerjarenplan voor bestrijdingsmiddelen buiten de landbouw". Het is een voortgangsrapportage over het Meerjarenplan Hygiëne en Materiaalbescherming (MJP-H) en is geschreven door de Afdeling Bestrijdingsmiddelen van de Directie Drinkwater, Water, Landbouw van het Directoraat Generaal Milieubeheer.

Dit rapport is een afronding van de eerste fase op weg naar een volledig meerjarenplan. Het biedt een overzicht van de stand van zaken en van het lopende beleid inzake niet-landbouw bestrijdingsmiddelen.

Uit dit rapport worden hierna een tweetal interessante onderwerpen aangegeven.

SECTOR VOORRAADBESCHERMING

Toepassingen

Voornamelijk gasvormige- of gasvormende bestrijdingsmiddelen worden ingezet ter bestrijding van ongedierte in opslagplaatsen van levensmiddelen en genotmiddelen met inbegrip van lege opslagplaatsen, fabrieken (meel, rijst, e.d.), silo's, scheepsruimen en

quarantainebehandelingen voor im- en export.

Stand van zaken

De problemen rond voorraadbescherming spitsen zich nagenoeg volledig toe op het gebruik van methylbromide. De belangrijkste bezwaren zijn gelegen in de grote giftigheid van methylbromide voor de mens en de effecten op de ozonlaag. In de afgelopen jaren zijn de voorwaarden voor het gebruik aanzienlijk aangescherpt. Zo geldt er een afstandseis tot woon-, verblijf- en werkruimten tijdens gassing en ontgassing, en moeten gassing vooraf worden gemeld bij de overheid.

In EU-kader is besloten om het gebruik van methylbromide in 1995 terug te dringen tot maximaal het niveau van 1991. In 1998 zal een verdere reductie van de productie met 25% moeten zijn bereikt. Gezien de stand van zaken in Nederland moet hier worden bezien of een grotere reductie dan de EU-afpraak gerealiseerd kan worden. Het belangrijkste aandachtspunt voor onderzoek rond voorraadbescherming is het ontbreken van effectieve alternatieven.

Prioriteiten en aanpak speerpunt methylbromide

De aanpak van de methylbromide in de voorraadbescherming is één van de speerpunten in het beleid voor niet-landbouw bestrijdingsmiddelen. Dit betekent dat er vooruitlopend op het MJP-H al in 1995 een geïntegreerd Plan van Aanpak zal worden opgesteld. Bij deze planvorming zal aandacht worden geschonken aan een goede afstemming van de verschillende beleidsinvloeden

en wettelijke kaders die een rol spelen bij de vermindering van de milieubelasting in deze sector. Naast de Bestrijdingsmiddelenwet is vooral de Wet Milieubeheer van belang.

Internationale afstemming is in hoge mate gewenst omdat een belangrijk deel van het gebruik van deze middelen samenhangt met internationale afspraken over de ontsmetting van scheepsladingen en fyto-sanitaire/quarantaine maatregelen, en omdat de effecten van methylbromide op de ozonlaag zich op mondiale schaal afspelen.

Alle belanghebbenden zullen in een zo vroeg mogelijk stadium worden betrokken bij het overleg om te komen tot een plan van aanpak.

Op dit moment zijn al een aantal acties gestart, die in het Plan van Aanpak geïntegreerd zullen worden, zoals:

- vermindering van de uitstoot naar de lucht
- uitvoering Internationale afspraken
- onderzoek naar alternatieven.

AANDACHTSPUNT "Huishoudmiddelen"

Toepassingen

De naam voor deze groep wekt verwarring. Huishoudmiddelen worden ingezet voor de bestrijding van ongedierte (insekten, ratten en muizen) in verblijfsruimten voor mensen, zoals kantoren, scholen, ziekenhuizen en hotels en in de directe woonomgeving. Daarnaast richt het verbruik zich echter op de bestrijding van ongedierte in ruimten bestemd voor de verwerking, bereiding of opslag van voedings- en genotmiddelen, zoals levensmiddelenfabrieken, winkels, bakkerijen en horecabedrijven.

Ook de bestrijding van ongedierte op afvalstortplaatsen behoort tot deze

categorie.

In tegenstelling tot de suggestie die de naamgeving wekt, worden huishoudmiddelen hoofdzakelijk door professionele gebruikers toegepast.

Stand van zaken

Door een goede samenwerking tussen de afdeling Bestrijding van Dierplagen van de Inspectie Milieuhygiëne en de branche-organisatie Nederlandse Vereniging van Ongediertebestrijdingsbedrijven (NVO) is in de afgelopen jaren structuur gebracht in de aanpak van de plaagdierbestrijding in en rond ruimten die bestemd zijn voor menselijk gebruik. Bestrijdingsmiddelen zijn potentieel gevaarlijk voor mens en milieu. Door een verantwoorde regulering van het gebruik zijn deze risico's goed in de hand te houden.

Het aantal toegelaten middelen staat onder druk. Het betreft vaak middelen met een kleine omzet, waardoor de producenten van deze middelen in toenemende mate moeite hebben om de relatief hoge kosten op te brengen voor het verkrijgen of het verlengen van een toelating. Deze kosten houden verband met het onderzoek naar (eco)toxicologische eigenschappen van deze middelen, noodzakelijk voor een goede risicobeoordeling. Verdere inkrimping van het aantal toegelaten middelen kan tot gevolg hebben dat ongedierte niet meer op adequate manier bestreden kan worden. Frequent gebruik van de resterende middelen vergroot bovendien de kans op resistentieontwikkeling.

Prioriteiten en aanpak

Concrete acties en doelstellingen voor huishoudmiddelen worden in het MJP-H geformuleerd, in overleg met de bedrijfstak en de belanghebbende maatschappelijke organisaties. Hierbij zal reeds op korte termijn aandacht worden gegeven aan de problemen die kunnen ontstaan, indien een aantal middelen van de markt verdwijnen vanwege de problemen rond de dossiergegevens bij de toelating.

Aandachtspunten

In het meerjarenplan wordt een systematische verkenning uitgevoerd van de baten en risico's voor mens en milieu van de toepassingen die niet aan de orde zijn in het kader van de speerpunten. Hierbij wordt een aanpak gehanteerd die moet leiden tot breed gedragen, meetbare doel- en taakstellingen. Hierbij zal ook aandacht worden besteed aan mogelijke alternatieven waarvan voorbeelden zijn gegeven.

De acties voor de sector "huishoudmiddelen" vallen alle onder het MJP-H. Hierbij zal onder meer aandacht zijn voor de volgende aspecten:

- verankering van opleidingseisen in wettelijk kader
- gereguleerd gebruik van milieukritische middelen
- gecontroleerde afvalverwerking
- voorlichting over het weren van plaagdieren.

Verankering opleidingseisen in wettelijk kader

De professionele sector heeft grote inspanningen verricht om het

opleidingsniveau in deze branche op peil te brengen. De opleidingseisen zullen binnenkort in wettelijke kaders worden geïntegreerd.

Bevorderen gereguleerd gebruik

Het bedrijfsleven wenst de beschikking te houden over een breed pakket aan middelen, met name om resistentieontwikkeling te voorkomen. De overheid zal moeten bevorderen dat de toepassing van deze middelen volgens een tevoren vastgesteld plan van aanpak plaatsvindt.

Gecontroleerde afvalverwerking

In de afvalfase bestaat het risico van ongecontroleerde verspreiding van "huishoudelijke" bestrijdingsmiddelen. Er zullen maatregelen genomen moeten worden om dit risico te verminderen.

Voorlichting over het weren van plaagdieren

Vorkomen is beter dan bestrijden. Voorlichting wordt thans al veelvuldig ingezet en zal ook in de toekomst moeten bevorderen dat maatregelen worden getroffen om plaagdieren te weren. Daarmee wordt het ontstaan van dierplagen voorkomen.